

KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONUN TAHSİLİ YASAL DEĞİL

DOÇ. Dr. F.Rifat ORTAÇ*

I. GİRİŞ

Ülkemizde son yıllarda yaşanan ekonomik kriz kamu gelirlerinde ve giderlerinde mali disiplinin sağlanmasını zorunlu hale getirmiştir. Kamu harcamalarının planlanması ve kontrol altında tutulması, elde edilen kamu gelirlerinin gerekli olan alanlarda kullanılması hedeflenmektedir. Bu amaçla fonların sayıca önemli bir kısmı bütçe disiplini içine alınmış, fonların bazı faaliyetleri sona erdirilmiş ve bazı faaliyetlerinin de ilgili bakanlık bütçeleriyle yürütülmesine karar verilmiştir. Bu amaçla 4684 Sayılı Kanun 3 Temmuz 2001 Tarihli resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yapılan bu düzenlemeler kapsamında olan önemli bir fonda Kaynak Kullanımını Destekleme Fonudur. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonuna ilişkin olarak 4684 Sayılı yasanın geçici 3. maddesinde yer alan düzenlemeyle birlikte fonun hukuki durumu da tartışma konusu olmuş ve fonun tahsilinin yapılıp yapılmayacağı ve yasal dayanağı konusunda tereddütler olmuştur. Fon gelirlerinin toplandığı Merkez Bankası ile Maliye Bakanlığı ve Gümrük Müsteşarlığı arasında basına da yansıyan ve birimler arasındaki tereddütü ortaya koyan yazışmalar gerçekleşmiştir.

II. KAYNAK KULANIMINI DESTEKLEME FONUNA İLİŞKİN HUKUKU DÜZENLEMELER

Anayasanın 167. maddesinin 2. fıkrasında dış ticaretin ülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri mali yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla Bakanlar Kuruluna yetki verilebileceği belirtilmektedir. Anayasanın verdiği bu yetkiye dayanılarak çıkartılan bir kanunla Bakanlar Kuruluna düzenleme yapma yetkisi verilmiş olup, Bakanlar Kurulu bu yetkisini 88 / 12944 Sayılı Kararname ile kullanarak Kaynak Kullanımını Destekleme Fonunu (KKDF) kurmuştur Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu 7 Haziran 1988 Tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 88 / 12944 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile kurulmuştur.

---

* Gazi Üniversitesi, İ.İ.B.F. Maliye Bölümü Öğretim Üyesi.

3 Temmuz 2001 Tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 20 Haziran 2001 Tarih ve 4684 sayılı kanunun geçici 3. maddesi ile Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerinin **bu konuda yeni bir düzenleme yapılncaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmeye devam olunacağı** belirtilmekte ve elde edilen gelirin doğrudan genel bütçeye gelir yazılmak suretiyle Hazine hesaplarına intikal ettirileceği düzenlenmektedir. Aynı maddede Bakanlar Kuruluna kesinti oranlarını sıfıra kadar indirme, 15 puana kadar yükseltme veya kesintiyi tümüyle kaldırma konusunda yetki verilmektedir.

12 Temmuz 2001 Tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 3 Temmuz 2001 Tarihli ve 2001 / 2698 tarihli kararnamenin eki ile Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ve ek değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır. Kararnamenin 6. maddesinde kararın 1.1.2002 tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmektedir. Diğer bir ifadeyle KKDF'nun uygulanmasına 1.1.2002 tarihinde son verilmiştir.

22 Aralık 2001 Tarihli ve 24618 Sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan 2002 Mali Yılı Bütçe Kanununun 30. maddesinin c bendinde yer alan "Tasfiye edilen fonların her türlü gelirleri, **tasfiye edilmelerine ilişkin mevzuatta özel bir düzenleme bulunmaması halinde**, bu konuda yeni bir düzenleme yapılncaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmeye devam olunur ve genel bütçeye gelir kaydedilir." hükmü ile tasfiyeye ilişkin yasal düzenlemenin bulunmaması halinde eski düzenlemeye göre tahsil olunacağı belirtilmektedir. Ayrıca, 2002 Mali Yılı Bütçe Kanununun C cetvelinde de KKDF'a ilişkin bir yasal düzenlemeye yer verilmemiştir.

III. KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONUNUN YAPILAN SON YASAL DÜZENLEMELERDEN SONRAKİ DURUMU

Yaklaşık 14 yıl önce yürürlüğe konulan fonun, IMF ye verilen plan çerçevesinde mali disiplinin sağlanması için bir çok fon gibi kaldırılması kararlaştırılmıştır. KKDF'nun kaldırılması için ilk düzenleme 4684 sayılı kanunla gerçekleştirilmiştir. 3 Temmuz 2001 Tarihinde yayımlanan kanunda KKDF'nun kaldırıldığına ilişkin hiçbir hükme yer verilmezken, kanunun geçici 3. maddesinde, fonun kesintilerinin **bu konuda yeni bir düzenleme yapılncaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmeye devam**

olunacağı belirtilmektedir. Kanunda belirtilen bu düzenlemenin yürürlüğe girişi, kanunun 25. maddesinde 1.1.2002 olarak belirtilmektedir. Kanunun geçici 3. maddesi ve yürürlük tarihi birlikte dikkate alındığında KKDF'nun kesintilerinin yeni düzenleme yapıncaya kadar eski düzenlemeye göre tahsiline **1.1.2002 tarihinden itibaren başlanacaktır**. KKDF'nun 3 Temmuz 2001 Tarihi itibariyle durumu belirsizlik içermektedir. KKDF'nu kaldıran herhangi bir yasal düzenleme yokken fonun gelirlerinin genel bütçe Hazine hesabına gelir kaydedileceği belirtilmekte ve gelirlerin toplanmasında yürürlükten kaldırılan hükümlere göre işlem yapılacağı belirtilmektedir. Gelirlerin eski düzenlemeye göre toplama kararının yürürlüğe giriş tarihi 1.1.2002 olarak belirtilmektedir. Oysa kanunun yayımlandığı tarihte fonu düzenleyen 88 / 12944 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi yürürlükteydir. Bakanlar Kurulu 3.7.2001 Tarih ve 2001 / 2698 Sayılı Kararnamede KKDF'nun kaldırılması hakkında herhangi bir düzenlemeye yer vermemektedir. Ancak, 12 Temmuz 2001 Tarihli resmi Gazetede yayımlanan ve 3.7.2001 tarih ve 2001 / 2698 Sayılı kararnameye ek olarak yayımlanan kararnamenin 4. maddesi ile KKDF Hakkında Karar ile ek ve değişikliklerinin **yürürlükten kaldırıldığı** belirtilmektedir. 12 Temmuz tarihli Resmi Gazetede yayımlanan ek kararın yürürlüğe giriş tarihi olarak kararnamenin 6. maddesinde 1.1.2002 tarihi belirtilmektedir.

4684 Sayılı Kanunun geçici 3. maddesinde KKDF'nu kaldıran bir yasal düzenleme olmamasına rağmen bu konuda yeni bir düzenleme yapıncaya kadar eski kararnamede yer alan düzenlemelere göre gelirlerin toplanacağı belirtilmektedir. Bu düzenlemenin yürürlüğe giriş tarihi yukarıda belirttiğimiz gibi 1.1.2002 dir. Ancak, kanunda belirtilen yeni yasal düzenleme 12 Temmuz 2001 Tarihinde yapılmakta ve kanunun emri yerine getirilmiş olmaktadır. Fonun yasal düzenleme olan Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle 1.1.2002 Tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılması nedeniyle 4684 Sayılı yasanın geçici 3. maddesinin hükmünün de uygulanma imkanı kalmamıştır.

2002 Mali Yılı Bütçe Kanununun 30. maddesinin c bendinde yer alan ifade de tasfiye edilen **fonların tasfiye edilmesine ilişkin mevzuatta özel bir düzenleme bulunmaması halinde**, yeni bir düzenleme yapıncaya kadar eski hükümlere göre tahsil olunacağı belirtilmektedir. Halbuki KKDF'nun tasfiyesine ilişkin olarak Bakanlar Kurulu tarafından 12

Temmuz 2001 Tarih ve 2001 / 2698 Sayılı kararname ile özel bir düzenleme yapılmıştır. Bu nedenle 2002 Mali Yılı Bütçe Kanununun C cetvelinde KKDF'na ilişkin herhangi bir yasal düzenlemeye yer verilmemiştir. Bütçe kanununun C cetvelinde Devlet gelirlerinin yasal dayanağı belirtilmektedir. C cetvelinde yasal dayanağı bulunmayan gelirlerin ise bütçe kanununa göre toplanması ise imkansızdır. Yapılan bu değerlendirmemiz çerçevesinde Bütçe Kanununa göre de KKDF'nun tahsil imkanı kalmamıştır.

Yapılan bütün değerlendirmelere ilave olarak, yürürlükten kaldırılmış olan bir hukuki düzenlemenin (Bakanlar Kurulu Kararnamesi) hükümlerinin yürürlükten kalkma tarihinden sonraki olaylara uygulanması, mali sistemde belirsizlikleri yol açacaktır. KKDF'na ilişkin olarak ortaya çıkan durum, herkesin bağlı olacağı hukuk kurallarını bilmesi ve kişilerin güvenliğinin sağlanması anlamına gelen hukuki güvenlik ilkesinin açık bir ihlalidir. Hukuki güvenlik ilkesinin gerçekleşmesi için öncelikle devletin hukuk kurallarına uyması gerekmektedir¹.

IV. SONUÇ

Belirttiğimiz yasal düzenlemelerin içerik ve kronolojik sıralamasına göre yaptığımız değerlendirme sonucunda KKDF'nun 1.1.2002 tarihi itibariyle Kararname ile yürürlükten kaldırılması nedeniyle bu tarihten itibaren tahsiline imkan yoktur. 4684 Sayılı yasada belirtilen “bu konuda yasal düzenleme yapılmıyca kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsiline devam olunur.” İfadesi 12 Temmuz 2001 Tarihli Kararname eki ile geçerliliğini kaybetmiştir. Kararname ile bu konuda 4684 Sayılı yasadaki düzenleme yapılmış KKDF yürürlükten kaldırılmıştır. Bu nedenle de 4684 Sayılı yasanın geçici 3. maddesini uygulayarak fonun gelirlerini kaldırılan eski düzenleme olan 88 / 12944 Sayılı Kararnamedeki düzenlemelere göre toplamak mümkün değildir. 4684 Sayılı yasa ile Bakanlar Kuruluna tanınan kesinti oranını sifira kadar indirme ve 15 puan artırma yetkisinin de artık kullanması mümkün değildir. 01.01.2002 tarihinden itibaren fonun tahsil edilmesinin yasal dayanağı kalmamıştır. Bu tarihten itibaren yapılmış olan fon kesintilerin ise iadesi gerekmektedir.

---

¹ Mualla ÖNCEL, Ahmet KUMRULU, Nami ÇAĞAN, Vergi Hukuku, 7. Bası, Turhan Kitabevi, s 45.

